

22.10.2020

UKA2020/42

Atuarfeqarneq ilinniartitaanerlu pillugit aqqissuusseqqinneq pillugu nassuiaammik Inatsisartut UPA2021-imi ataatsimiinissaanni saqqummiuseqqullugit Naalakkersuisut eqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaatus siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Jens NapätôK', Partii Naleraq)

Inatsisartuni ilaasortap Jens NapätôK' atuartitaaneq ilinniartitaanerlu pillugit aqqissuusseqqinneq pillugu nassuiaammik Naalakkersuisut saqqummiuseqqullugit siunnersuutaa Siumumiik imaattumik oqaaseqarfigissavarput.

Siunnersuuteqartoq isumaqatigaarput meerartatta inuusuttattalu angusarissaarnissaat anguniarlugu pitsaanerpaamik sinaakkusersuinissaq aatsaat taama pingaaruteqartigimmat aamma siunnersuuteqartoq isumaqatigaarput meeqqat atuarfianniik naammassillutik ingerlaqqinngitsoortartut amerlavallaarujussuarmata naak arriitsunnguamik siuariartoraluarluta. Siunnersuuteqartortaaq isumaqatigaarput qallunaat oqaasii sakkussatut kisiisa isigiunnaarnikuugatsigit ingerlaqqittariaqarattalu. Tassami nunarsuarmioqatitsinnut unammillersinnaassagutta meerartagut pitsaanerpaamik aqutissiuuttariaqarpagut allannguisariaqarpugullu nunap inuinit naleqquttumik avataanut ilaarsiinnarata. Partii Naleqqami siunnersuuteqartoq apeqqusersuivoq aqqissuusseqqinnermi kikkut sulisinneqarnersut, nalunngisarpullu unaavoq toqqaannartumik suliamut attuumassutillit suleqatigiissitani sulitinneqarmata tassa kommunerujussuit namminneq toqqagaat ilinniartitsisut meeqqat atuarfianni ilinniarfinnilu, aamma angajoqqaat sinniisaat atuartullu sinniisaat. IMAK GE il. il. tusarniarneqartarput suliat killiffiinik malinnaasinneqarlutik nalilersuinissaannut siunnersuinissaannullu periarfissinneqartarlutik. Sulili suliaq naammassinngilarput politikikkullu aaliangiiffigingagu taamaammat tamatta tusarneqarnissatsinnut naapeqatigiinnissatsinnullu suli periarfissaqarpugut.

Meeqqat angusarissaarnissaat atuarfiup angerlarsimaffiullu suleqatigiilluarnerisigut anguneqassaaq, taamaattumik angerlarsimaffiup atuarfiullu suleqatigiinnerat nukittorsartuartariaqarpoq. Atuarfitalammilinniarfissisut pitsaanerpaamik tunngavissaqarnissaat atortussaqaarnissaallu qulakkeertariaqarparput, meeqqavut pitsaanerpaamik ilinniarfissinneqassappata. Tamatumunngalu ilanngullugu atuarfiit pisortaasa atuarfitalammut naleqqussaannermut atatillugu pikkorissartinneqartarnissaat periarfissaajuartariaqartoq Siumumi isumaqarpugut. Meeqqat atuarfianni angajullernut ilinniarfissanik siunnersuineq annertusarneqarlunilu pitsanngorsartariaqarpoq, ingerlaqqinnermi ikinnerpaat unitsitsiinnartarnerat anguniarlugu. Meeqqat atuarfianni ilinniartitsisusaqarneq anguniarlugu ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik ilinniarfissuarlu suleqatigiilluinnartariaqarput, ass. Qeqqata kommuniani maannakkut nutaaliortoqarpoq ilinniartitsisut aalajaatsut ataavartullu pigilerumallugit ukiuni pingasuni ilinniartitsisooreeraangata ajunngitsorsiasat eqquneqartarnissaat aaliangiunneqamperpoq tamannalu isumassarsiatsialaavoq kommunini allani aamma malinneqarsinnaasoq. Najugarisami ilinniartitsisunngorniartarneq annertusarneqartaria-

qarpoq. TV, radio internetilu ilinniartitaanermut tapertaralugit alimasissumik atuartitsineq ingerlanneqartassaaq. Ilinniartitsisut ilinniarsimasut nunaqarfinni amingaataasernerat aaqqiivigini-arlugu Siumup anguniagaraa naleqquttunik inissaqartitsisarnissaaq. Kulturerput kinaassuserpullu aallaavigalugu atuartitsineq immikkut ilisimasallit atorluarnerisigut ingerlanneqassaaq. Ilinniartitsisut nunani allani ilinniaqqissinnaanerit periarfissaajuassaaq. Siumup anguniarpaa Naalagaaffiit Peqatigiit (FN) meeqqat pisinnaatitaaffiiniq oqariartuuteqartarnerat atuarfinni pinngitsoorani atuartitsissutigineqartassaaq.

Nunarsuarmi tamarmi sukkatsikkaluttuinnartumik ineriartorfiusumi nunatsinni innuttaasut ilinniarluarsimallutillu qaammaasaqarluartuunissaat pingaartilluinnarparput, tassami Naalakkersuinikkut, niuernikkut teknikikkullu ineriartornermi, nunattalu nunanik allanik suleqateqarnerani ilinniarluarsimassuseq pingaaruteqaraluttuinnartumik inissisimammat. Taamaammat tuluit oqaasii takornartat oqaasiini ilinniarneqarsinnaasuni sallinngortinneqassasut Siumumi pingaartitatta ilagivaat.

Ilinniartunut praktikkerfissat eqqarsaatigalugit eqaannerusumik aqqissuussisoqartarnissaa qulakkeertariaqarparput.

Kikkut tamarmik ilinniarsinnaanissaat Siumumi qulakkiissallugu pingaarnerpaasutut isumaqarfigaarput tassami ilinniarneq siunissamut aningaasaliineruvoq, taamaattumillu ilinniarnermut ilinniaqqinnermullu kikkut tamarmik periarfissaqartuarnissaat anguniartuartaqartutut isumaqarfigaarput. Ullumikkut takornartat oqaasiiniq atuisinnaanerup killeqarnera piinnarlugu inuusuttorpassuit pikkorikkaluarlutik ilinniarnermik aallartitsinngitsoortartut ajoraluartumik amerlapput tamannalu allanngortittariaqarpoq kikkut tamarmik ilinniarsinnaanissaat aqqutissiuukkumallugu. Ilinniartunut meerartalinnut inissaqartitsineq pitsanngorsaavigineqarmat Siumumiik nuannaarutigaarput, amerlanerilli suli ilinniakkamik allartittalernissaat anguniassagutsigu siunissami ilinniartunut inissiat suli amerlanerusut pisariaqartissuagut.

Inuusutissarsiornikkut ilinniartitaaneq annertusarneqartariaqarpoq, inuiaqatigiit pisariaqartitaat aallaavigalugit inuusutissarsiornermilu susassaqtut suleqatigalugit. Teknikikkut aamma niuernikkut ilinniartitaanernut amerlanerusut ilinnialertarnissaat qulakkeerniarlugu inuusutissarsiuutitigut ilinniarnertuutut ilinniarnertit annertusarneqartariaqarput. Taamaammat Siumup anguniarpaa sumiiffiit aallaavigalugit ilinniarnissamut neqerooruteqarsinnaaneq oqaatigilluannarlugu Siumup anguniarpaa kommunerujussuit tamarmik siunissami Campuseqalernissaat. Ullumikkut Kujataata Kommunia Campuseqarpoq, Kommuneqarfik Sermersooq Campuseqarpoq, Qeqqqata Kommunia Campuseqarpoq kisiannili Qeqertallip kommunia aammalu Avannaata Kommunia Campuseqaratik. Taakkua kommunit taasakka kingullit marluk suli ilinniartitaanikkut inerisagassaapput annertusaaffigineqartariaqarlutillu, soorlu Qeqertallip kommunia GUX-eqarmat Inuusutissarsiuutinulli ilinniarfeqarani Inuusutissarsiuutitigut ilinniarfeqalernissaa sulissutigisariaqarpoq aammalu Avannaata Kommunia taamaallaat Inuusutissarsiuutinut ilinniarfeqarmat GUX-eqaranili GUX-eqalernissaa sulissutigisariaqarpoq tassuuna inerisaaffigineqarpata allatuulli Campuseqalernissaat anguneqassaaq. Taamatut siunertaqarneq ilaatigut Qeqertallip kommunianit ernumassutigineqartoq tusartarparput isumaqartoqarmat Avannaata Kommuniani Campussiliortoqarpat Qeqertallip kommunianut ilinniartoqarnikkut kingunerlorujussuassaaq.

Kisianni eqqaamaqqunarpog atuartitaanerup ilinniartitaanerullu ataqatigiittumik aaqqissuunneranut siunertaamat kikkut tamarmik ilinniarsinnaanerisa aqutissiuunneqarnissaat taamaammallu annaasaqarujunnissamik ernumassuteqarneq muminganut saatinneqartariaqarpog aap unammillernassaaq taamaattorli uniinnartartut maanna amerlasoorujussuit ikilisassagutsigit ilungersoqataasariaqarpogut aqutissiuussillutalu taamaaliornikkut qulakkiissavarput inuusuttut najukkaminnut qanittumi imal. najugaq qimannagu ilinniarsinnaanissaat.

Ullumikkut inuusuttorpassuit ilinnialertarput GUX-ilu naammassillugu sulil nalullugu sunngorniarnelutik taamaamat atuartitaanerup ilinniartitaanerullu ataqatigiissumik aaqqissuunnerani qulakkeerneqartariaqarpog inuusuttut nukittuffiisigit tapersersuinissaq aamma siunnersuineq nukittorsarlugu. Atuartup soqutigisai nukittuffii tunngavigalugit suliffinnik misileraatitsarnissaq qanimullu suliffeqarfinnik suleqateqarneq annertusaaffigisariaqarpog ass. atuartog suliffeqarfik soqutigisaani mentoreqartinneqarsinnaavoq.

Ilinniartitaanerit inuussutissarsiornermut tunngassuteqartut sutigit tamatigit qaffassarneqartariaqarpog nunatsinnilu pisariaqartinneqartunut naleqqussarneqartariaqarlutik. Danmarkimi periutsit malillugit ilinniartitaanermik ingerlatsineq qimanneqartariaqarpog nunatsinni innuttaasunut tulluurtumik aaqqissuussilluta.

Siunissami inuiaqatigiit atugarissaartut ilinniarluarsimasunik nutaaliullaqqittunillu innuttallit pilersinneqarnissaat qulakkiissagutsigu ilisimasat nutaat annertunerusullu pisariaqarpog. Taamaattumik Siumut ilisimatusarluni ilinniartitaanerit eqqarsaatigalugit nunatta pisariaqartitai sulisoqarnermilu pisariaqartitat aallaavigalugit siunissami ilisimatusarneq ineriartortinneqartariaqartog Siumumi isumaqarpogut.

Ilisimatusarneq nukittunerulersitsissaaq, aningaasatigit kulturikkullu ajornartorsiutinik aaqqiiniernermi inuiaqatigiinnilu inerisaanermik annertunermik pilersitsissaaq. Taamatuttaaq nunatsinni ilisimatusarnermi paasisat inernerillu katersorneqartariaqarpog.

Siumut isumaqarpog meeqqat atuarfianni, atuarfinni ingerlaqqiffiusuni, inuussutissarsiutitigit ilinniarfinni sivilunerusumillu ilinniartitaanermi ilisimatusarnermilu nunanut allanut unammillersinnaasumik ilinniarnissamat ilinniaqqinnissamullu pisortat periarfissaqartitsinissaat qulakkeertariaqarippog. Nukittunerpaamik inississinnaavugut atuartitaaneq ilinniartitaanerlu ataqatigiissoq pilersikkutsigu tassami illersorneqarsinnaanngilaq inuusuttorpassuit sapangiinnartassagutsigit taamaamat suleqatigiissitat suliaat iluatinnartut nutarterinermi isiginngitsuusaarneqarsinnaanngillat. Aap aningaasartaqassaaq kisianni amerlanerit naammassialerpata aningaasat uteqqissaqqaartut qularnanngilaq.

Partii Naleqqami ilaasortap Jens NapātôK' siunnersuutaa Siumumiik ilalinnilarput nalilersuineramik ineriartortitsinermillu suliniutini kiisalu ilinniartitaaneq pillugu ingerlaavartunik suliaqarnermik nalunaarusiani pilersaarutinilu pineqartut pigineqareermata taamaattoq neriuutigaarpog partiit tamattaalluta naapeqatigiiffigisinnaasatsinnik susasaqartut peqatigalugit meerartagut pitsaanerpaamik angusaqartarnissaat anguniarlugu suleqatigiissasugog.